

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.003.03.2021

Pan
Miroslaw Markowski
Dyrektor
Kampinoskiego Parku Narodowego
ul. Tetmajera 38
05-080 Izabelin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/052 – „Ochrona przeciwpożarowa w parkach narodowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kampinoski Park Narodowy w Izabelinie (KPN), ul. Tetmajera 38, 05-080 Izabelin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Markowski, dyrektor Kampinoskiego Parku Narodowego ¹ , od 1 sierpnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja ochrony przeciwpożarowej ekosystemów. 2. Planowanie i realizowanie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową ekosystemów. 3. Planowanie i wykorzystywanie środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 22 września 2021 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Damian Pazio, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/45/2021 z 5 lipca 2021 r. 2. Agnieszka Wójcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/46/2021 z 5 lipca 2021 r.

(akta kontroli str.1-4)

---

¹ Dalej: „dyrektor KPN”.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zadania związane z ochroną przeciwpożarową były prawidłowo realizowane przez KPN. Stosownie do wymogów określonych w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁴ w KPN opracowano i corocznie aktualizowano dokument ustalający sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, obejmujący cały teren tego parku. Ustalono kategorię zagrożenia pożarowego lasów.

Zorganizowano punkt alarmowo-dyspozycyjny⁵, a system obserwacyjno-alarmowy obejmował cały teren KPN. Wyznaczono dojazdy pożarowe, zapewniono punkty czerpania wody do celów przeciwpożarowych, ustawiono tablice ostrzegawczo-informacyjne, wykonano pasy przeciwpożarowe, utworzono punkty obserwacyjne oraz bazy sprzętu przeciwpożarowego. Zaplanowane zadania rzeczowe związane bezpośrednio z ochroną przeciwpożarową były przez KPN realizowane.

Nie było przypadków niewprowadzenia zakazu wstępu do lasu mimo zaistnienia przesłanek uzasadniających wprowadzenie takiego zakazu. Wydatkowane środki zapewniły realizację zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej, a zamówienia publiczne udzielano zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych.

Z ustaleń kontroli NIK wynika, że nie został zapewniony właściwy stan terenów punktów czerpania wody w miejscowościach Karolinów i Piaski Królewskie oraz dojazdu pożarowego nr 20. Przy wjeździe na dojazd pożarowy nr 49 brak było oznakowania tablicą z numerem tego dojazdu. W dokumencie pt. „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia w Kampinoskim Parku Narodowym”⁶ z 2021 r. nie wykazano lokalizacji baz sprzętu w leśnictwach: Wiersze i Krzywa Góra. Powyższe nieprawidłowości usunięto jeszcze w trakcie kontroli NIK. Stwierdzono również, że faktyczna liczba sprzętu przeciwpożarowego w bazach sprzętu przeciwpożarowego w miejscowościach Izabelin, Nowy Wilków i Kromnów była niezgodna z liczbą sprzętu wskazaną dla tych baz w „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” z 2021 r. Wystąpił również przypadek słabo widocznych piktogramów malowanych na drzewach z numerem dojazdu pożarowego nr 20.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja ochrony przeciwpożarowej ekosystemów

Opis stanu faktycznego

Stosownie do wymogów określonych w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej w KPN opracowano „Sposoby postępowania na wypadek pożaru”. W latach 2018-2021 dokument ten był corocznie aktualizowany oraz uzgadniany z komendantami powiatowymi Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w powiecie warszawskim zachodnim, w Sochaczewie oraz w Nowym Dworze Mazowieckim. W „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” wskazano kompleksy leśne i nieleśne o największym potencjalnym zagrożeniu pożarowym. W 2021 r. w dokumencie tym nie wykazano lokalizacji baz sprzętu w leśnictwach: Wiersze i Krzywa Góra (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 869, dalej: „ustawa o ochronie przeciwpożarowej”.

⁵ Dalej: „PAD”.

⁶ Dalej: „Sposoby postępowania na wypadek pożaru”.

Dyrektor KPN zarządzeniem nr 2/2021 z 7 stycznia 2021 r. w sprawie Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu⁷ wprowadził do użytku służbowego „Instrukcję ochrony przeciwpożarowej lasu”⁸ wydaną przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w Warszawie w 2020 r.⁹ Opracowane w KPN „Sposoby postępowania na wypadek pożaru” zawierały elementy określone w Instrukcji.

(akta kontroli str. 106-109, 116, 251-383)

W 2018 r. dyrektor KPN przekazał Ministrowi Środowiska projekt planu ochrony dla KPN. Minister Środowiska nie ustosunkował się do złożonego projektu. W 2020 r. KPN rozpoczął realizację przedsięwzięcia dotyczącego aktualizacji projektu planu ochrony dla KPN oraz planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLC 140001 Puszcza Kampinoska, z wykonaniem operatu ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych.

(akta kontroli str. 19, 251-383,882-884)

Kategorię zagrożenia pożarowego lasów określono „Sposobach postępowania na wypadek pożaru”. Zaliczenia lasów do kategorii zagrożenia pożarowego lasów dokonano zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów¹⁰, na podstawie sumy punktów odpowiadających: średniej rocznej liczbie pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadających na 10 km² powierzchni leśnej (Pp); udziałowi procentowemu powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego i lasu łęgowego (Pd); średniej wilgotności względnej powietrza (pomiar z wysokości 0,5 m) i procentowego udziału dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godzinie 9⁰⁰ (Pk) oraz średniej liczbie mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej (Pa). Lasy KPN zaliczono do I kategorii zagrożenia pożarowego.

W KPN nie określono kategorii zagrożenia pożarowego ekosystemów nieleśnych. Dyrektor KPN wyjaśnił, że: „Obowiązujące przepisy nie określają sposobu zaliczania ekosystemów nieleśnych do kategorii zagrożenia pożarowego, w związku z tym nie jest ustalana kategoria zagrożenia pożarowego ekosystemów nieleśnych w Kampinoskim Parku Narodowym”.

(akta kontroli str. 110-115, 251-383)

Organizacja systemu obserwacyjno-alarmowego określona w zarządzeniu nr 10/2019 dyrektora KPN z 27 lutego 2019 r. w sprawie dyżurów przeciwpożarowych w Kampinoskim Parku Narodowym¹¹ obejmowała: dyżury przeciwpożarowe; sieć stałej obserwacji naziemnej; patrole przeciwpożarowe; PAD; sieć łączności alarmowo-dyspozycyjnej. Do służb pełniących dyżur przeciwpożarowy (pod telefonem, radiotelefonem) w okresie zagrożenia pożarowego lasu zaliczono: kierownictwo parku; dyspozytorów w PAD; kierowców ciągników; leśniczych obwodów ochronnych; obserwatorów na wieżach obserwacyjnych oraz grupy terenowe Straży Parku. KPN miał zorganizowaną łączność, opartą na sieci komórkowej oraz własnej sieci radiokomunikacji lądowej, ruchomej. Siedziby obrębów ochronnych i obwodów ochronnych posiadały łączność radiotelefoniczną, której uzupełnieniem była łączność telefoniczna.

(akta kontroli str. 87-105, 117, 251-383)

⁷ Zmienionym aneksem z 16 lipca 2021 r.

⁸ Dalej: „Instrukcja”.

⁹ Instrukcja została wprowadzona według zasad: rozdziały Instrukcji: 2.3, 2.6, 4.1–4.6, 4.10, 8.2, 8.4, 9.2, 9.5 zostały uregulowane wewnętrznym zarządzeniem dyrektora KPN; rozdziały Instrukcji: 2.5, 4.9, 9.7, 9.8 – nie dotyczą KPN; pozostałe rozdziały – stosowane zgodnie z Instrukcją.

¹⁰ Dz. U. Nr 58 poz. 405, dalej: „rozporządzenie MŚ z 22 marca 2006 r.”.

¹¹ Dalej: „zarządzenie nr 10/2019”.

W KPN umiejscowiono 7 wież obserwacyjnych w obwodach ochronnych: Sieraków, Kaliszki, Zaborów, Zamczysko, Przyćmień, Kromnów i Dąbrówka.

(akta kontroli str. 251-383)

Badaniem szczegółowym objęto 3 wieże obserwacyjne¹². Wszystkie wieże były oznaczone tablicami informującymi o zakazie wstępu. Na wyposażeniu każdej z 3 wież znajdowały się m.in.: kierunkomierz, lornetka, radiotelefon stacjonarny i radiotelefon noszony, mapa parku oraz książka meldunków.

(akta kontroli str. 748-751)

W marcu 2019 r. na wieżach: Sieraków, Zaborów, Kaliszki oraz w kwietniu 2019 r. na wieży Kaliszki nie prowadzono obserwacji. Przyczyną były trudności z rozstrzygnięciem przetargów związanych z ich obsadzeniem. Na pozostałych wieżach obserwacyjnych dyżury przeciwpożarowe prowadzono. Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że: „W dniach pełnienia dyżurów przeciwpożarowych na wieżach obserwacyjnych nie było dużego zagrożenia pożarowego, niemniej pracownicy terenowi leśnictw niebędących pod bezpośrednią obserwacją otrzymali ustne pouczenie o wzmożonej obserwacji terenu...”.

(akta kontroli str. 699-701, 740-747)

Przeciwpożarowe patrole naziemne na terenie KPN prowadzone były przez służby terenowe, Straż Parku oraz pracowników dyrekcji w ramach wykonywania obowiązków służbowych. Dysponowały one środkami transportu i łączności oraz podręcznym sprzętem do gaszenia pożarów. Czynności patroli dokumentowano w formie raportów, notatek służbowych i protokołów kontroli. W KPN nie prowadzono patroli lotniczych, jak wyjaśnił dyrektor KPN, z uwagi na wysokie koszty i stosowanie obserwacji z wież obserwacyjnych.

(akta kontroli str. 110-115, 251-383, 605-642, 740-747, 887-889)

PAD został zorganizowany w pomieszczeniu na parterze budynku siedziby KPN w Izabelinie. Wyposażenie PAD obejmowało: 2 telefony stacjonarne; telefon komórkowy; radiotelefon; komputer stacjonarny z oprogramowaniem PAD; zestaw map: topograficzną KPN, dojazdów pożarowych, do ustalania koordynatów dla samolotów; „Sposoby postępowania na wypadek pożaru”, wykazy systemów alarmowania i łączności; grafiki dyżurów kierownictwa, dyspozytorów PAD, kierowców ciągników; książkę meldunków o pożarach oraz zarządzenia dyrektora KPN w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 748-751)

Badaniem szczegółowym objęto dokumentację dyżurów w PAD z kwietnia, maja i sierpnia 2020 r. Wpisy w zeszycie dyżurów przeciwpożarowych obejmowały: datę dyżuru, imię i nazwisko dyżurnych, czas dyżuru, dane meteorologiczne, podpis, a w zakresie meldunków: dzień tygodnia, przyjęcie meldunku (data, godzina, minuta, od kogo przyjęto meldunek), treść otrzymanego meldunku, dyspozycje, przebieg akcji gaśniczej oraz podpis dyspozytora.

(akta kontroli str. 643-654)

System obserwacyjno-alarmowy oraz sieć stałej obserwacji naziemnej obejmowały cały teren KPN.

(akta kontroli str. 251-383, 582-604)

Zgodnie z zarządzeniem nr 10/2019 ochrona przeciwpożarowa KPN została zorganizowana w systemach: zabezpieczenia terenów; obserwacyjno-alarmowym; techniczno-sprzętowym zabezpieczeniu działań ratowniczo-gaśniczych; organizacji sił na wypadek powstania pożaru oraz zabezpieczenia obiektów.

¹² W leśnictwach: Kromnów, Sieraków i Zamczysko.

Organizacja systemu zabezpieczenia terenów obejmowała m.in.: pasy przeciwpożarowe; porządkowanie terenu; utrzymanie przejezdności dojazdów pożarowych; utrzymanie punktów czerpania wody.

Z kolei organizacja systemu techniczno-sprzętowego zabezpieczenia działań ratowniczo-gaśniczych obejmowała: dojazdy pożarowe; wieże obserwacyjne; maszty łączności radiotelefonicznej; sieć radiokomunikacji ruchomej lądowej; bazy sprzętowe; punkty czerpania wody oraz pomocniczy punkt meteorologiczny.

Na terenie KPN w 2021 r. zlokalizowano 359 punktów czerpania wody, w tym 343 hydranty; 88 dojazdów pożarowych o długości 347 km oraz 5,9 km pasów przeciwpożarowych typu B. Powierzchnia pasów przeciwpożarowych typu A wyniosła 38,6 ha. Brak było pasów przeciwpożarowych typu C i D. Dyrektor KPN wyjaśnił, że nie zachodziła potrzeba ich zakładania.

(akta kontroli str. 251-383, 740-747, 886)

Zarządzeniem nr 13/2016 z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie dojazdów pożarowych¹³ dyrektor KPN określił wykaz dojazdów pożarowych, sposób ich oznakowania, parametry oraz bieżące utrzymanie. W 2017 r. prowadzono weryfikację dojazdów pożarowych na mapie cyfrowej w PAD.

Natomiast w kwietniu 2021 r. w KPN opracowano metodykę, która miała stanowić podstawę opracowania planu ochrony przeciwpożarowej dla KPN. W zakresie dojazdów pożarowych metodyka objęła ogólną charakterystykę dojazdów pożarowych na gruntach w zarządzie KPN, numerację, przebieg, połączenie z siecią dojazdów oraz drogami publicznymi, nawierzchnię, oznakowanie w terenie oraz bufor pokrycia dojazdów pożarowych i dróg publicznych.

(akta kontroli str. 844-877)

W KPN nie prowadzono okresowych przeglądów dojazdów pożarowych.

Dyrektor KPN wyjaśnił, że: „Siatka dojazdów pożarowych oparta jest w części o drogi innej własności dla których KPN nie jest władny prowadzić przeglądy okresowe. Pozostała sieć komunikacyjna jest oparta o siatkę dróg leśnych istniejącą przed utworzeniem Parku. KPN prowadzi bieżące prace remontowe i utrzymaniowe w celu zapewnienia przejezdności dojazdów pożarowych. Przedmiotowe drogi to drogi gruntowe, które podlegają naturalnemu zużyciu na skutek warunków atmosferycznych jak i ruchu pojazdów. Realizowane na nich prace mają na celu przywrócenie ich pierwotnych właściwości poprzez zasypianie dołów i kolein lub odtworzenie możliwości przejazdu przez szczyt wydmy”.

(akta kontroli str. 110-115)

Badaniem szczegółowym objęto 5 dojazdów pożarowych¹⁴. We wszystkich 5 przypadkach dojazdy były przejezdne. Oznakowane zostały tablicami z numerami dojazdów montowanymi na słupkach oraz piktogramami z numerami dojazdów. Przy wjeździe na dojazd pożarowy nr 49 brak było oznakowania tablicą z numerem tego dojazdu. Wystąpił również przypadek słabo widocznych piktogramów malowanych na drzewach z numerem dojazdu pożarowego nr 20 (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 748-751)

Wszystkie 3 punkty czerpania wody¹⁵ objęte badaniem szczegółowym oznakowane były tablicą „Przeciwpożarowe stanowisko czerpania wody”.

¹³ Zmienionym aneksem nr 1 z 26 maja 2020 r.

¹⁴ Dojazdy pożarowe nr: 2, 20, 31, 40, 49.

¹⁵ Karolinów, dojazd pożarowy nr 20, oddz. 394w/396c – punkt czerpania wody z ciekłu; Janówek, Kanał Łasica, oddz. 305f "Śluza" – punkt czerpania wody z ciekłu; Piaski Królewskie, oddz. 349I/350b – zbiornik otwarty, naturalny.

Punkt bez utrudnień z dostępem do lustra wody stwierdzono w 1 przypadku. Nie został zapewniony właściwy stan terenów punktów czerpania wody w miejscowościach Karolinów i Piaski Królewskie (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 748-751)

Lokalizacje tablic informacyjnych w KPN zostały ujęte w uzgodnionych z komendantami powiatowymi PSP „Sposobach postępowania na wypadek pożaru”.

(akta kontroli str. 251-383)

Tablice informacyjne: „Regulamin porządkowy”¹⁶, „Przepisy przeciwpożarowe obowiązujące na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego”¹⁷, „Obszary zagrożone pożarem. Ostrożnie z ogniem”¹⁸ – objęte badaniem szczegółowym były czytelne i widoczne.

(akta kontroli str. 748-751)

Badaniem szczegółowym objęto 2 pasy przeciwpożarowe¹⁹. W obydwóch przypadkach bruzdy pasów pozbawione były roślinności, oczyszczone do warstwy mineralnej. Tereny sąsiadujące z pasami oczyszczone zostały z suchych drzew i zalegających gałęzi.

(akta kontroli str. 748-751)

Prowadzone w poszczególnych latach okresu 2018-2021 – na zlecenie KPN przez firmę zewnętrzną – badania 16 hydrantów przeciwpożarowych na terenie leśnictwa Kampinos wykazały, że hydranty te nie spełniały wymagań wydajności oraz ciśnienia hydrodynamicznego.

Dyrektor KPN wyjaśnił, że: „16 hydrantów przeciwpożarowych na terenie leśnictwa Kampinos jest podłączone do sieci wodociągowej Gminy Kampinos. Nasze hydranty są na końcu jednej z dwóch końcowych linii wodociągowych, dlatego wydajności oraz ciśnienie hydrodynamiczne jest poniżej normy. Sprawę podwyższenia ciśnienia w sieci podnosiła niejednokrotnie Komenda Powiatowa PSP w powiecie warszawskim zachodnim, jednakże wiąże się to z budową stacji przepompowni, na co w chwili obecnej nie stać gminy. W przypadku wystąpienia większego poboru wody do celów gaśniczych na terenie leśnym, gmina jest w stanie zamknąć niektóre odcinki linii wodociągowej oraz zwiększyć tymczasowo ciśnienie w sieci. O podjęciu tych działań decyduje dowodzący akcją gaśniczą oficer PSP”.

(akta kontroli str. 752-843, 882-884)

KPN miał zorganizowaną łączność opartą na własnej sieci radiokomunikacji oraz na sieci komórkowej. Sieć radiotelefoniczna składała się z 3 stacji retransmisyjnych (Sieraków, Zamczysko, Kromnów), 18 stacji bazowych, 32 stacji samochodowych oraz 77 stacji noszonych.

(akta kontroli str. 251-383)

Sprzęt do gaszenia pożarów lasów był rozproszony w 24 lokalizacjach, w tym w 10 bazach sprzętu do gaszenia pożarów lasów: 3 w obrębie ochronnym Laski; 3 w obrębie ochronnym Kampinos; 4 w obrębie ochronnym Kromnów.

¹⁶ Leśnictwo Kaliszki, oddz. 9o, Parking w Palmirach; Leśnictwo Kaliszki, oddz. 122a, Cmentarz w Palmirach, vis a vis parkingu; Leśnictwo Zamczysko, oddz. 82b, Górki, obok Sosny Powstańców.

¹⁷ Leśnictwo Kaliszki, oddz. 122a, Cmentarz w Palmirach, vis a vis parkingu.

¹⁸ Leśnictwo Zamczysko, oddz. 82b, Górki, obok Sosny Powstańców.

¹⁹ Pas przeciwpożarowy wokół bagna Łuże i pas przeciwpożarowy wokół polany wypoczynkowej Opaleń.

Liczba baz była zgodna z § 11 ust. 1 rozporządzenia MŚ z 22 marca 2006 r. Wyposażenie KPN w sprzęt do gaszenia pożarów odpowiadało wymaganiom określonym w tym rozporządzeniu²⁰.

(akta kontroli str. 740-747, 885)

Faktyczna liczba sprzętu zdeponowana w każdej z 3 baz sprzętu przeciwpożarowego²¹ objętych badaniem szczegółowym była niezgodna z liczbą sprzętu wskazaną dla tych baz w „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 748-751)

PSP przeprowadziła w KPN, w zakresie ochrony przeciwpożarowej, 3 kontrole w 2018 r., 3 w 2019 r., 3 w 2020 r. i 1 w 2021 r. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie braku dostatecznego oznakowania dojazdów pożarowych. W 2018 r. Komendant Powiatowy PSP w Powiecie Warszawskim Zachodnim (KP PSP) wszczął postępowanie w sprawie nakazu usunięcia uchybień w zakresie ochrony przeciwpożarowej dotyczących braku oznakowania dojazdów pożarowych oraz niewyposażenia przebudowanego odcinka dojazdu pożarowego w mijanki. W związku z usunięciem przez KPN wszystkich stwierdzonych w trakcie kontroli PSP nieprawidłowości decyzją KP PSP postępowanie zostało umorzone w całości.

(akta kontroli str. 13-18, 43-86)

W okresie objętym kontrolą NIK Minister Klimatu i Środowiska²² nie przeprowadził w KPN kontroli w zakresie ochrony przeciwpożarowej ekosystemów.

(akta kontroli str. 13-18, 20-42)

W latach 2018-2021 r. (do 30 czerwca) w KPN odnotowano łącznie 111 pożarów: 31 w 2018 r.; 53 w 2019 r.; 23 w 2020 r.; 4 w 2021 r. Łączna powierzchnia pożarów w tym okresie wyniosła 74,5 ha²³: 6,3 ha w 2018 r.; 56,6 ha w 2019 r.; 9,6 ha w 2020 r.; 2,0 ha w 2021 r. Główną przyczyną pożarów było podpalenie.

Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że: „Ustalenie sprawców podpałek jest niezwykle trudne i niestety sporadyczne [...]. W kontrolowanym okresie tylko raz udało się zatrzymać sprawców pożaru na gorącym uczynku [...]. KPN zgłasza organom ścigania zdarzenia, które podejmują czynności dochodzeniowe. Przytłaczająca zgłoszonych spraw kończy się umorzeniem z braku ustalenia sprawcy”.

(akta kontroli str. 582-604, 658-662, 734-735, 886)

Pracownicy KPN określali przyczyny powstania pożarów. Były one podawane w sporządzanych przez leśniczych arkuszach ewidencji pożaru lasu, na obszarach nieleśnych lub rolnych.

Dyrektor KPN wyjaśnił, że przypuszczalną przyczynę pożaru określał obecny przy pożarze pracownik służby terenowej KPN oraz funkcjonariusz PSP kierujący akcją gaśniczą. Ustalenie było ustne i zapisywane w systemie informatycznym PSP.

²⁰ Sprzęt do gaszenia pożarów w KPN obejmował: szpadle: 150 szt. w 2018 r., 125 szt. w 2021 r.; szpadle Fiskars: 77 szt. w 2018 r., 66 szt. w 2021 r.; hydronetki: 27 szt. w 2018 r., 31 szt. w 2021 r.; gaśnice: 8 w 2018 r., 2 w 2021 r.; tłumice: 77 szt. w 2018 r.; 76 szt. w 2021 r.; siekiery: 30 szt. w 2018 r.; 22 szt. w 2021 r.; siekiery Fiskars: 30 szt. w 2018 r., 29 szt. w 2021 r.; pilarki: 33 szt. w 2018 r., 30 szt. w 2021 r.; pompy pływające: 3 szt. w 2018 r., 3 szt. w 2021 r.; tasaki: 16 szt. w 2018 r., 16 szt. w 2021 r.; motyki: 43 szt. w 2018 r., 41 szt. w 2021 r.; agregat: 3 szt. w 2018 r.; plug: 6 szt. w 2018 r.; 6 szt. w 2021 r.; samochód gaśniczy: 1 szt. w 2018 r.; samochód patrolowo-gaśniczy: 1 szt. w 2018 r.; 1 szt. w 2021 r.; przyczepa z agregatem gaśniczym: 3 szt. w 2018 r., 3 szt. w 2021 r.

²¹ Gmina Izabelin, Izabelin, ul. Tetmajera 48; Gmina Leoncin, Nowy Wilków 52; Gmina Brochów, Kromnów 51

²² Wcześniej takiej kontroli nie przeprowadzili także: do 15 listopada 2019 r. Minister Środowiska, a od 15 listopada 2019 r. do 5 października 2020 r. – Minister Klimatu.

²³ Powierzchnia spalona lasów wyniosła łącznie 45,8 ha (61,1% powierzchni pożarów), w tym: 2,8 ha (54,0%) w 2018 r.; 34,4 ha (59,0%) w 2019 r.; 6,8 ha (71,9%) w 2020 r.; 1,8 ha (90,0%) w 2021 r.

Przyczyna ta podawana była w meldunku z pożaru sporządzanego przez leśniczego.

(akta kontroli str. 582-604, 655-657)

W KPN nie było dokumentacji dotyczącej określania w latach 2018–2021 wysokości strat spowodowanych pożarami. Dyrektor KPN wyjaśnił, że: „Dla ekosystemów nieleśnych brak jest metodyki wyceny strat. W ekosystemach leśnych, na skutek sprawnego wykrywania i szybkiego gaszenia, szkody dotyczyły ścioly i podszytu. W kontrolowanym okresie nie odnotowano pożarów całkowitych drzewostanów, dla których jest opracowana metodyka w Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu wyd. z 2012 r. i 2021 r., które mocą zarządzeń dyrektora KPN zostały częściowo wprowadzone do użytku służbowego parku (rozdział 9.4. *Szacowanie i ustalanie wielkości strat popożarowych w lasach*).”

(akta kontroli str. 582-604)

W KPN organizowano narady i szkolenia dotyczące ochrony przeciwpożarowej. Omawiano m.in. zadania i obowiązki leśniczych i dyżurnych po zaistnieniu pożaru, współpracę ze strażą pożarną, taktykę działań gaśniczych oraz zmiany w Instrukcji.

(akta kontroli str. 677-684, 711-733, 896-920)

W ramach współpracy ze strażą pożarną na terenie KPN prowadzone były ćwiczenia m.in. w zakresie ścinki i przecinki drzew, ratownictwa wysokościowego, rozwinięcia samochodów ratowniczo-gaśniczych, działań ratowniczo-poszukiwawczych.

(akta kontroli str. 663-676)

W latach 2018-2020, na prośbę dyrektora KPN, dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie (RDLP) zadeklarował gotowość odpłatnego użyczenia, w razie potrzeby, samolotu gaśniczego do akcji gaśniczej na terenie KPN w okresie sezonu pożarowego. W 2020 r. i w 2021 r. KPN zawarł z RDLP porozumienie w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą NIK samolot nie był wykorzystywany do akcji gaśniczej na terenie KPN.

(akta kontroli str. 685-698, 740-747)

KPN współpracował z RDLP w zakresie wymiany danych meteorologicznych oraz stopnia zagrożenia pożarowego lasu. Dyspozytor PAD z KPN przekazywał do Nadleśnictwa Celestynów (do strefy prognostycznej 17B) dane meteorologiczne (opad deszczu, temperatury termometrów suchego i zwilżonego, prędkość i kierunek wiatru) z Izabelina. Natomiast stopień zagrożenia pożarowego lasów i wilgotność ścioly dla strefy prognostycznej 17B były uzyskiwane od dyżurnego PAD z RDLP lub dyżurnego PAD z Nadleśnictwa Celestynów.

(akta kontroli str. 582-604)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Faktyczna liczba sprzętu przeciwpożarowego znajdującego się w 3 bazach sprzętu przeciwpożarowego była niezgodna z liczbą sprzętu wskazaną dla tych baz w „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” z 2021 r., tj.:
  - Izabelin, ul. Tetmajera 48 – brak było 1 pilarki i 2 tłumic;
  - Nowy Wilków 52 – brak było 1 pilarki, 1 hydronetki, 1 tłumicy, 2 szpadli i 1 siekiery;
  - Kromnów 51 – brak było 1 pilarki, 1 pługu, 1 hydronetki, 2 tłumic i 1 siekiery.

(akta kontroli str. 748-751)

Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że: „...stwierdzone w czasie oględzin braki pilarek w miejscach magazynowania sprzętu ppoż. nie jest faktem świadczącym o zaistnieniu nieprawidłowości. W sezonie pożarowym leśniczowie muszą dysponować w pojazdach służbowych zestawem najpotrzebniejszych narzędzi [...] Po zakończeniu sezonu pożarowego pilarka, szpadeł i tłumica zostają zmagazynowane. Dyslokacja przedmiotowych narzędzi umożliwia szybkie reagowanie na powstałe zagrożenia, sprawne i bieżące utrzymanie przejezdności dróg leśnych w tym także dojazdów pożarowych [...] W obrębie Kromnów na chwilę obecną nie jesteśmy w stanie, na bazie własnych zasobów kadrowych i sprzętowych, zapewnić [...] operacyjności przydzielonych 2 pługów. Operacyjność jest zapewniona poprzez dyslokowanie przedmiotowych pługów do siedzib Zakładów Usług Leśnych, które w danym roku wykonują prace na terenie obrębu Kromnów. Firmy te dysponują ciągnikami oraz personelem do ich obsługi”.

(akta kontroli str. 844-848)

Zdeponowanie przez KPN w 3 bazach sprzętu przeciwpożarowego innej liczby sprzętu przeciwpożarowego niż liczba sprzętu wskazana dla tych baz w uzgodnionych z komendantami powiatowymi PSP „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” było postępowaniem nierzetelnym.

2. Niezapewnienie przez KPN odpowiedniego utrzymania 2 punktów czerpania wody, tj.:
  - terenu punktu czerpania wody w miejscowości Karolinów, dojazdu pożarowego nr 20, oddz. 394w/396c, który był porośnięty i zakrzewiony, bez dostępu do lustra wody, a dojazd do stanowiska utrudniony;
  - terenu punktu czerpania wody w miejscowości Piaski Królewskie, oddz. 349I/350b, który był porośnięty i zakrzewiony, z utrudnionym dostępem do lustra wody.

(akta kontroli str. 748-751)

Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że: „Przyczyny niezadowolającego stanu punktu czerpania wody [...] były następujące:

- Wyjątkowo sprzyjające w bieżącym roku warunki atmosferyczne dla wegetacji.
- Prace polegające na usuwaniu roślinności zielnej z dojazdów pożarowych i punktów czerpania wody w roku bieżącym rozpoczęto w miesiącu sierpniu poczynając od Obrębu Laski [...] następnie Obręb Kampinos a na końcu Obręb Kromnów. Powody takiej kolejności są podyktowane większym naciskiem urbanistycznym i większym ruchem turystycznym we wschodniej i południowej części Parku. W/w czynniki przekładają się na zwiększone zagrożenie pożarowe.
- Park dysponuje jedną kosiarką bijakową więc te skromne zasoby kieruje w pierwszej kolejności na tereny najbardziej zagrożone.”

(akta kontroli str. 844-848, 921-922)

Niezapewnienie przez KPN odpowiedniego utrzymania terenów 2 punktów czerpania wody należy uznać za postępowanie nierzetelne. Nieprawidłowość tę usunięto jeszcze w trakcie kontroli NIK.

3. Niezapewnienie przez KPN odpowiedniego utrzymania i oznakowania dojazdów pożarowych, tj.:
  - Przejazdu dojazdem pożarowym nr 20 na odcinku od skrzyżowania z dojazdem pożarowym nr 22 do punktu czerpania wody, który był utrudniony z uwagi na porośnięcie dojazdu pożarowego krzewami i roślinnością zielną,

oraz dobrze widocznych piktogramów malowanych na drzewach z numerem dojazdu pożarowego.

Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że: przyczyny niezapewnienia właściwego stanu utrzymania dojazdu pożarowego są tożsame z podanymi w wyjaśnieniach dla punktów czerpania wody. Z kolei w zakresie oznakowania dojazdu pożarowego wyjaśnił m.in., że: „W chwili obecnej wszystkie dojazdy pożarowe w KPN przechodzą proces wymiany oznakowania na nowe. Prace rozpoczęto w miesiącu sierpniu br. z zachowaniem kolejności [...] Przedmiotowy dojazd otrzyma nowe oznakowanie do końca listopada br. Zaznaczam, że poprzednie oznakowanie zostało wykonane w roku 2010. Jest to proces długotrwały ze względu na skalę zadania”.

– Oznakowania tablicą z numerem dojazdu pożarowego przy wjeździe na dojazd pożarowy nr 49.

Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że powodem braku tablicy było jej zdemastowanie przez nieznanych sprawców.

(akta kontroli str. 748-751, 844-848, 921-922)

Niezapewnienie przez KPN odpowiedniego stanu dojazdu pożarowego nr 22 i stanu piktogramów malowanych na drzewach z numerem tego dojazdu, a także niezapewnienie oznakowania tablicą z numerem dojazdu pożarowego przy wjeździe na dojazd pożarowy nr 49 należy uznać za postępowanie nierzetelne. Nieprawidłowości powyższe usunięto jeszcze w trakcie kontroli NIK.

4. W „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” z 2021 r. KPN nie wskazał lokalizacji baz sprzętu w leśnictwach: Wiersze i Krzywa Góra.

Dyrektor KPN wyjaśnił tę nieprawidłowość omyłką oraz przedstawił w trakcie kontroli NIK poprawiony dokument.

(akta kontroli str. 740-747)

Niewskazanie przez KPN w „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” 2 lokalizacji baz sprzętu należy uznać za postępowanie nierzetelne.

OCENA CZĄSTKOWA

W KPN opracowano i corocznie aktualizowano dokument ustalający sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, obejmujący cały teren KPN. Ustalono kategorię zagrożenia pożarowego lasów. Zorganizowany został PAD, a system obserwacyjno–alarmowy, obejmował cały teren KPN. Wyznaczono dojazdy pożarowe, zapewniono punkty czerpania wody do celów przeciwpożarowych, ustawiono tablice ostrzegawczo-informacyjne, wykonano pasy przeciwpożarowe, utworzono punkty obserwacyjne oraz bazy sprzętu przeciwpożarowego.

Z ustaleń kontroli NIK wynika, że nie został zapewniony właściwy stan terenów punktów czerpania wody w miejscowościach Karolinów i Piaski Królewskie oraz dojazdu pożarowego nr 20. Przy wjeździe na dojazd pożarowy nr 49 brak było oznakowania tablicą z numerem tego dojazdu. W „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” z 2021 r. nie wykazano lokalizacji baz sprzętu w leśnictwach: Wiersze i Krzywa Góra. Powyższe nieprawidłowości usunięto jeszcze w trakcie kontroli NIK. Stwierdzono również, że faktyczna liczba sprzętu przeciwpożarowego w bazach sprzętu przeciwpożarowego w miejscowościach Izabelin, Nowy Wilków i Kromnów była niezgodna z liczbą sprzętu wskazaną dla tych baz w „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” z 2021 r. Wystąpił również przypadek słabo widocznych piktogramów malowanych na drzewach z numerem dojazdu pożarowego nr 20.

2. Planowanie i realizowanie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową ekosystemów

Opis stanu faktycznego

W latach 2018-2021 zaplanowane i zrealizowane w KPN zadania związane z ochroną poż. obejmowały m.in.: dyżury w punktach obserwacyjnych i w punkcie PAD; założenie lub odnowienie pasów przeciwpożarowych; porządkowanie terenu wzdłuż obiektów mogących stanowić zagrożenie pożarowe; utrzymanie przejezdności dojazdów pożarowych; utrzymanie punktów czerpania wody; konserwację sprzętu do gaszenia pożarów; utrzymanie łączności przegłady wież i masztów, działania profilaktyczno-edukacyjne (m.in. rozdawanie folderów edukacyjnych, szkolenia z ochrony poż.). Rzeczowa realizacja tych zadań wyniosła od 82,6% do 100%.

(akta kontroli str. 504-508, 527-529, 568-570, 1008-1009, 887-889)

W okresie objętym kontrolą NIK, w ramach działań zapobiegających pożarom oraz przebywaniu osób w miejscach nieudostępnianych, dyrektor KPN wydał zarządzenia regulujące zasady udostępniania terenu KPN. Zarządzenie nr 36/2017²⁴ dot. zasad udostępniania KPN w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, filmowania i fotografowania zostało 25 marca 2020 r. – w związku wprowadzeniem stanu epidemii – uchylone (zarządzeniami: nr 7/2020²⁵ i nr 9/2020²⁶). Następnie dyrektor KPN wprowadził „Szczegółowe zasady udostępniania Parku w celach naukowych dla działalności naukowej” (zarządzenie nr 8/2020²⁷) i „Regulamin udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego” (zarządzenie nr 10/2020²⁸, zmienione zarządzeniami: nr 13/2020²⁹ i nr 15/2020³⁰). W wymienionych zarządzeniach zabronił m.in.: palenia ognisk, używania grilli, wyrobów tytoniowych oraz światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc do tego wyznaczonych i odpowiednio przygotowanych (palenisk, wiat ogniskowych), ruchu poza wyznaczonymi szlakami i trasami, wyznaczając miejsca, w których dopuszczalne jest posługiwanie się otwartym ogniem.

(akta kontroli str. 1028-1107)

Zadania ochronne dla KPN publikowane były corocznie, jako zarządzenie Ministra Środowiska (lata: 2018³¹ i 2019³²), Ministra Klimatu (rok 2020³³), Ministra Klimatu i Środowiska (lata: 2020³⁴, 2021³⁵). Zarządzenia te zawierały identyfikację oraz ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, a także

²⁴ Zarządzenie nr 36/2017 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 20.10.2017 r. w sprawie udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego.

²⁵ Zarządzenie nr 7/2020 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 25.03.2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia udostępnienia obszaru Kampinoskiego Parku Narodowego.

²⁶ Zarządzenie nr 9/2020 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego w sprawie udostępnienia KPN z dnia 20.04.2020 r. w sprawie udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego.

²⁷ Zarządzenie nr 8/2020 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia z dnia 30.03.2020 r. w sprawie udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego do działalności naukowej.

²⁸ Zarządzenie nr 10/2020 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 20.05.2020 r. w sprawie udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego

²⁹ Zarządzenie nr 13/2020 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 02.06.2020 r. w sprawie udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego

³⁰ Zarządzenie nr 15/2020 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 31.07.2020 r. w sprawie udostępniania Kampinoskiego Parku Narodowego

³¹ Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2018 r. - Zadania ochronne dla Kampinoskiego Parku Narodowego (Dz.Urz.MŚ.2018.11).

³² Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2018 r. - Zadania ochronne dla Kampinoskiego Parku Narodowego na rok 2019 (Dz.Urz.MŚ.2018.71).

³³ Zarządzenie Ministra Klimatu z dnia 30 grudnia 2019 r. - Zadania ochronne dla Kampinoskiego Parku Narodowego na rok 2020 (Dz.Urz.MK.2019.9).

³⁴ Zmiana Zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie zadań ochronnych dla Kampinoskiego Parku Narodowego na rok 2020 (Dz.Urz.MKiŚ.2020.20).

³⁵ Zarządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 stycznia 2021 r. - Zadania ochronne dla Kampinoskiego Parku Narodowego na rok 2021 (Dz.Urz.MKiŚ.2021.2).

sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków. Obejmowały również opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

(akta kontroli str. 508, 529, 570)

W latach 2018-2021 dyrektor KPN przedstawiał Ministrowi Klimatu/Środowiska roczne planowane zadania rzeczowe. Zadania na lata: 2018, 2019 i 2020 zostały przez Ministra zatwierdzone do wykonania. Nie uwzględniały one wszystkich zadań ochronnych z zakresu ochrony ppoż., określonych w wydanych przez Ministra Środowiska/Klimatu zarządzeniach, tj.:

- w 2018 r. opracowania koncepcji nowego systemu łączności i opracowania nowego planu ochrony przeciwpożarowej lasu;
- w 2019 r. opracowania koncepcji nowego systemu łączności, zakupu ciągnika rolniczego na potrzeby Gospodarstwa Szkółkarskiego w Julinku oraz ochrony przeciwpożarowej KPN, zakupu kosiarki bijakowej na potrzeby utrzymania dojazdów przeciwpożarowych i dróg gospodarczych w lesie;
- w 2020 r. opracowania koncepcji nowego systemu łączności radiotelefonicznej, opracowanie koncepcji monitoringu wizyjnego zagrożeń pożarowych w obszarach chronionych i leśnych, utwardzenia płytami typu Yomb dojazdów pożarowych na wydmach; stabilizacji dojazdów pożarowych i zakupu ciągnika rolniczego na potrzeby ochrony przeciwpożarowej KPN, ochrony lasu w celu zwalczania kornika ostrozębnego oraz Gospodarstwa Szkółkarskiego w Julinku.

Dyrektor KPN planowane roczne zadania rzeczowe na 2021 r. przekazał Ministrowi Klimatu i Środowiska 23 lipca 2021 r. Minister nie ustosunkował się do nich³⁶.

(akta kontroli str. 504-507, 527-528, 568-569, 1008-1009)

Na roczne planowane zadania rzeczowe KPN składały się działania w zakresie ochrony ppoż. ujęte we wnioskach do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (DGLP) o dofinansowanie z funduszu leśnego, a następnie w umowach zawartych przez KPN z DGLP oraz w planach środków własnych KPN. Część zadań ochronnych, wynikająca z zarządzeń Ministra Klimatu/Środowiska, nie mogła być realizowana z powodu braku finansowania lub braku możliwości technicznych, i zadania te nie były przedstawiane do zatwierdzenia Ministrowi Klimatu/Środowiska w rocznych planowanych zadaniach rzeczowych. Ustalanie z DGLP zakresu zadań ochronnych odbywało się na etapie formułowania i zatwierdzania wniosku o dofinansowanie z funduszu leśnego.

Jak wyjaśnił dyrektor KPN: „Zarządzenie Ministra w sprawie zadań ochronnych jest przygotowane na podstawie planów sporządzanych w Parku i przekazanych do resortu we wrześniu roku poprzedzającego. W tym czasie nie posiadamy informacji na temat wysokości dotacji budżetowej, jak i wysokości środków ze źródeł zewnętrznych (głównie Fundusz Leśny). Przedmiotowe zarządzenie jest w utrwalonej praktyce traktowane jako *plan maximum*. Zadania rzeczowe są przedkładane Ministrowi do zatwierdzenia po uzyskaniu pełnej wiedzy na temat wysokości budżetu Parku. W związku z powyższym zadania bez pokrycia finansowego, mimo występowania w zarządzeniu Ministra, jako niewykonalne z powodów finansowych, nie są ujęte w zadaniach rzeczowych”. Ponadto wyjaśnił, że: „Minister posiada pełną wiedzę o wysokości środków kierowanych na realizację zadań ochronnych w Parkach Narodowych zarówno w zakresie dotacji budżetowej, jak i płynących z Funduszu Leśnego”.

(akta kontroli str. 985, 987-998)

³⁶ Według stanu na 14 września 2021 r.

W latach 2018-2020 nie wszystkie zadania ochronne związane z ochroną przeciwpożarową zostały przez KPN zrealizowane:

- W 2018 r. nie sporządzono koncepcji nowego systemu łączności KPN. Przyczyną była konieczność dostosowania do nowej, wspólnej z DGLP częstotliwości „alarmowej”, na którą DGLP nie ogłosiła przetargu, a bez wskazania tej częstotliwości KPN nie mógł się do niej dostosować. Nie sporządzono także opracowania nowego planu ochrony przeciwpożarowej lasu, którego wykonanie zostało zaplanowane w „Aktualizacji projektu planu ochrony [...]”.
- W 2019 r. nie zrealizowano 3 zaplanowanych zadań ochronnych³⁷, ponieważ zadania te nie zostały objęte finansowaniem DGLP w ramach funduszu leśnego.
- W 2020 r. nie zrealizowano 3 zaplanowanych zadań ochronnych³⁸, na które KPN nie uzyskał dofinansowania z DGLP.

Wykonanie rzeczowe zadań bezpośrednio związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym w latach 2018-2020 wynosiło od 82,6% do 100% planu, w pełni pokrywając bieżące zapotrzebowanie. Z uwagi na mniejszą liczbę pożarów i niższe zapotrzebowanie na czynności z tym związane, nie został w całości wykonany zakres rzeczowy zadań związanych z gaszeniem pożarów i dozorowaniem pożarysk. Rzeczowa realizacja tych zadań wyniosła do 87,0% planu. Niecałkowite było także wykonanie zadania dotyczącego oznakowania terenu parku tablicami ostrzegawczo-informacyjnymi (ustawienie nowych lub wymiana zniszczonych), które i wyniosło od 10,9% do 23,8% planu. Dyrektor KPN uzasadnił to brakiem konieczności oznakowania KPN zakazem wstępu do lasu oraz mniejszą od przewidywanej skalą wandalizmu, co przełożyło się na mniejsze zapotrzebowanie w zakresie oznakowania.

(akta kontroli str. 499-503, 514-528, 544-553, 984-998, 1000-1001)

W 2021 r. planowane roczne zadania rzeczowe KPN nie zostały zatwierdzone przez ministra do spraw środowiska do wykonania³⁹.

(akta kontroli str. 572-580, 1008-1119)

W latach 2018-2021 na terenie KPN nie wprowadzono zakazu wstępu do lasu z powodu zagrożenia pożarowego. Badaniem szczegółowym objęto dokumentację dotyczącą wystąpienia przesłanek uzasadniających wprowadzenie zakazu wstępu do lasu sporządzoną w kwietniu, maju i sierpniu 2020 r. W okresie objętym badaniem szczegółowym nie wystąpiły przypadki uzasadniające wprowadzenie takiego zakazu.

(akta kontroli 581, 886, 1026)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność KPN w zakresie planowania i realizowania zadań związanych z ochroną przeciwpożarową ekosystemów.

³⁷ 1) stabilizacja dojazdów pożarowych – zasypywanie dołów kruszywem naturalnym – pospółką (wyrównanie wybojów i kolein) – 20,2 km; 2) zakup ciągnika rolniczego na potrzeby Gospodarstwa Szkółkarskiego w Julinku oraz ochrony przeciwpożarowej; 3) zakupu kosiarki bijakowej.

³⁸ 1) stabilizacja dojazdów pożarowych – zasypywanie dołów kruszywem naturalnym – pospółką (wyrównanie wybojów i kolein); 2) utwardzenie płytami typu Yomb dojazdów pożarowych na wydmach, 3) zakup ciągnika rolniczego na potrzeby ochrony przeciwpożarowej KPN, ochrony lasu w celu zwalczania kornika ostrozębnego oraz Gospodarstwa Szkółkarskiego w Julinku.

³⁹ Według stanu na 14 września 2021 r.

3. Planowanie i wykorzystywanie środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów

Opis stanu faktycznego

W KPN planowanie wysokości środków finansowych na realizację poszczególnych zadań z zakresu ochrony ppoż. ekosystemów odbywało się dwuetapowo. Na wstępie określone były rzeczywiste potrzeby w zakresie zadań rzeczowych oraz niezbędnego wyposażenia ppoż. Odbywało się to w oparciu o coroczne kontrole wewnętrzne, z uwzględnieniem nowych zadań koniecznych do realizacji wynikających z przepisów ppoż. Następnie szacowane były wartości określonych potrzeb rzeczowych, w oparciu o rozeznanie aktualnych cen na rynku, przy zastosowaniu planowanego wskaźnika inflacji, a w przypadku trudności w ustaleniu cen rynkowych posilkowano się wartościami z lat ubiegłych, również z zastosowaniem planowanego wskaźnika inflacji.

Dyrektor KPN wyjaśnił m.in., że: „...co roku nadleśniczowie składają w miesiącu czerwcu projekty planów rzeczowo-finansowych na następny rok, w zakresie zadań ochrony przeciwpożarowej, z trzech obrębów. Dane te są scalane i weryfikowane, ustala się stawkę godzinową na przyszły rok wg aktualnych stawek z uwzględnieniem wskaźnika inflacji oraz możliwość podwyższenia stawek w poszczególnych leśnictwach na podstawie ostatniego przetargu dla zakładów usług leśnych (ZUL). Projekt planu rzeczowo-finansowego jest przekazywany do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w celu weryfikacji i ewentualnego przyznania finansowania z Funduszu Leśnego [...] Plany rzeczowo-finansowe ze środków własnych KPN z zakresu ochrony przeciwpożarowej są szacowane na podstawie corocznych wydatków poniesionych na zabezpieczenie ochrony przeciwpożarowej z uwzględnieniem przepisów przeciwpożarowych” W przypadku zadań realizowanych w oparciu o przepisy prawa zamówień publicznych, np. na poprawę przejezdności dojazdów pożarowych poprzez utwardzenie płytami Yomb, KPN zlecał wykonanie kosztorysów inwestorskich ze środków własnych.

(akta kontroli str. 928, 1135-1136)

Głównymi źródłami finansowania poszczególnych zadań z zakresu ochrony ppoż. ekosystemów były środki z funduszu leśnego oraz środki własne KPN. W latach 2018-2021 KPN zawarł z DGLP 4 umowy na dofinansowanie zadań ochronnych z funduszu leśnego⁴⁰. Z własnych środków KPN finansował, m.in.: usługi ciągników wykonujących pasy przeciwpożarowe, pasy zaporowe na pożaryskach, usługi, drobne naprawy i zakupy sprzętu ppoż. oraz opłaty kwartalne za częstotliwość, naprawy bieżące wież, a także przeglądy techniczne obiektów budowlanych (wieże obserwacyjne, maszty łączności radiotelefonicznej, itp.).

W okresie objętym kontrolą NIK na realizację zadań w zakresie ochrony ppoż. zaplanowano łącznie 16 499,5 tys. zł, przy czym nie uzyskano finansowania z funduszu leśnego na 9 404,6 tys. zł. Z dostępnych 7 094,8 tys. zł na realizację tych zadań wydatkowano 6 584,4 tys. zł, co stanowi 92,8% dostępnych środków.

W 2018 r. na realizację zadań w zakresie ochrony ppoż. zaplanowano 4 549,1 tys. zł (z funduszu leśnego – 4 489,1 tys. zł; ze środków własnych – 60,0 tys. zł). Wydatkowano 3 923,8 tys. zł (z funduszu leśnego – 3 872,9 tys. zł; ze środków własnych – 50,9 tys. zł), co stanowiło 86,3% planu. Niepełne wykonanie związane było z brakiem potrzeby realizacji części zadań (np. mniejsza liczba pożarów, brak konieczności wymiany oznakowania, nieużycie sprzętu) oraz z rozstrzygnięciami

⁴⁰ Umowa nr EZ.0290.1.12.2018 z dnia 7.08.2018 r.; umowa nr EZ.0290.1.7.2019 z dnia 24.07.2019 r.; umowa nr EZ.0290.1.7.2020 z dnia 12.05.2020 r.; umowa nr EZ.0290.1.8.2021 z dnia 19.07.2021 r.

postępowań przetargowych. KPN zwrócił niewykorzystane środki z funduszu leśnego zgodnie z umową dofinansowania do DGLP. Największe wydatki poniesiono na utwardzenie dojazdów pożarowych płytami typu Yomb – 3 346,8 tys. zł (86,6% planu); dyżury w punktach obserwacyjnych – 290,6 tys. zł (100,5% planu) oraz dyżury przeciwpożarowe Służby Ochrony Przeciwpożarowej Parku – 101,8 tys. zł (77,3% planu).

(akta kontroli str. 499-513, 890-895, 1141-1142)

W 2019 r. na realizację zadań w zakresie ochrony ppoż. zaplanowano 2 698,1 tys. zł (z funduszu leśnego – 2 513,7 tys. zł; ze środków własnych – 184,5 tys. zł). Kwota dofinansowania z funduszu leśnego wyniosła 596,3 tys. zł. Nie dofinansowano: zakupu ciągnika; zakupu kosiarki bijakowej oraz stabilizacji dojazdów pożarowych, łącznie na 1 917,4 tys. zł. Wydatkowano 531,0 tys. zł (z funduszu leśnego – 481,8 tys. zł; ze środków własnych – 49,2 tys. zł), co stanowiło 68,0% dostępnych środków w wysokości 780,8 tys. zł (z funduszu leśnego – 596,3 tys. zł; ze środków własnych – 184,4 tys. zł). Niepełne wydatkowanie zaplanowanych funduszy było związane z brakiem konieczności realizacji części zadań (np. mniejsza liczba pożarów, brak potrzeby wymiany oznakowania, niezużycie sprzętu) oraz rozstrzygnięciami postępowań przetargowych. Zgodnie z umową dofinansowania KPN zwrócił niewykorzystane środki z funduszu leśnego do DGLP. Ponadto ze środków własnych KPN planowano budowę nowego masztu łączności radiowej i rozbiórkę istniejącego w miejscowości Granica, na 150 tys. zł, ale z uwagi na procedury, opracowano jedynie dokumentację projektową za 11 685 zł (7,8% planu). Niewykorzystane środki wykorzystano w roku następnym. Największe kwoty wydatkowano na: dyżury w punktach obserwacyjnych – 310,2 tys. zł (93,8% planu); dyżury w PAD – 48,7 tys. zł (88,0% planu) oraz porządkowanie terenu wzdłuż obiektów mogących stanowić zagrożenie pożarowe – 37,0 tys. zł (91,2% planu).

(akta kontroli str. 514-534, 890-895, 1139-1140)

W 2020 r. na realizację zadań w zakresie ochrony ppoż. zaplanowano 4 723,4 tys. zł (z funduszu leśnego – 4 526,3 tys. zł; ze środków własnych – 197,1 tys. zł). Kwota dofinansowania z funduszu leśnego wyniosła – 669,4 tys. zł. Nie uzyskano dofinansowania na: zakup ciągnika rolniczego, utwardzenie płytami typu Yomb dojazdów pożarowych oraz stabilizację dojazdów pożarowych, łącznie na 3 823,7 tys. zł. Wydatkowano 741,3 tys. zł (z funduszu leśnego – 549,9 tys. zł; ze środków własnych – 191,4 tys. zł), co stanowi 85,6% dostępnych środków w wysokości 741,3 tys. zł (z funduszu leśnego – 669,4 tys. zł; ze środków własnych – 197,1 tys. zł). Niepełne wydatkowanie zaplanowanych kosztów związane było z brakiem konieczności realizacji części zadań (np. mniejsza liczba pożarów, brak potrzeby wymiany oznakowania, niezużycie sprzętu). KPN zwrócił niewykorzystane środki z funduszu leśnego, zgodnie z umową dofinansowania, do DGLP. Największe kwoty wydatkowano przede wszystkim na: dyżury w punktach obserwacyjnych – 315,2 tys. zł (92,6% planu); budowę nowego masztu łączności radiowej i rozbiórkę istniejącego w miejscowości Granica oraz nadzór inspektora – 163,1 tys. zł (100% planu) oraz dyżury w PAD – 55,1 tys. zł (91,4% planu).

(akta kontroli str. 544-571, 890-895, 1137-1138)

W 2021 r. zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 4 528,9 tys. zł (z funduszu leśnego – 4 493,2 tys. zł; ze środków własnych – 35,6 tys. zł), a kwota dofinansowania z funduszu leśnego na zadania ochrony ppoż. wyniosła 829,6 tys. zł. W podpisanej z DGLP umowie nie ujęto trzech działań: zakupu ciągnika, utwardzenia płytami typu Yomb dojazdów pożarowych oraz stabilizacji dojazdów pożarowych, łącznie na 3 663,6 tys. zł. W 2021 r. (do 30 czerwca) wydatkowano 260,3 tys. zł (z funduszu leśnego – 254,9 tys. zł; ze środków własnych – 5,4 tys. zł), co stanowi 30,1% dostępnych środków w wysokości 865,3 tys. zł

(z funduszu leśnego – 829,6 tys. zł; ze środków własnych – 35,6 tys. zł). Niepełne wydatkowanie zaplanowanych funduszy związane było z brakiem konieczności realizacji niektórych zadań lub zaplanowaniem prac na drugą połowę roku. Największe kwoty wydatkowano na: dyżury w punktach obserwacyjnych – 166,4 tys. zł (47,3% planu); dyżury w PAD – 29,4 tys. zł (47,5% planu) oraz utrzymanie systemu łączności radiotelefonicznej – 22,8 tys. zł (51,0% planu).

(akta kontroli str. 572-580, 890-895, 1108-1119)

Nie wykorzystywano w całości kwot zaplanowanych na gaszenie pożarów lub dozorowanie pożarysk, co wynikało z mniejszej liczby pożarów. Minimalnie wykorzystano fundusze przeznaczone na realizację zadania określonego jako „Naprawa i wymiana słupów, tablic informacyjnych i ostrzegawczych dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu”. Wynikało to z obowiązku zabezpieczenia środków (zgodnie z § 12 rozporządzenia MŚ z 22 marca 2006 r.) niezbędnych na wykonanie tablic „zakaz wstępu do lasu”, których nie wydatkowano z uwagi na brak potrzeby wprowadzenia takiego zakazu w całym kontrolowanym okresie. Mniejsza niż planowano była liczba tablic i znaków numerów dojazdów do odnowienia. Wydatkowane środki przeznaczone zostały na wymianę, uzupełnienie skradzionych lub zniszczonych tablic informacyjnych o treści ppoż., odnowienie oznakowań (piktogramów) i numeracji dojazdów pożarowych, ustawienie słupków pod tablice dojazdów pożarowych. Ponadto opracowanie planu ochrony przeciwpożarowej lasu, od połowy 2020 r. realizowano w oparciu o środki unijne i środki krajowe⁴¹.

(akta kontroli str. 927-945)

Uregulowania wewnętrzne i procedury udzielania zamówień publicznych, skład stałej komisji przetargowej oraz wydawanie upoważnień związanych z udzielaniem zamówień publicznych, a także odpowiedzialność za prawidłowość realizacji zamówienia i nadzór merytoryczny, zostały określone w zarządzeniach dyrektora KPN z 2 lutego 2021 r.: nr 6/2021⁴², nr 7/2021⁴³, nr 8/2021⁴⁴, a w latach poprzednich w zarządzeniach: nr 42/2017 ze zm.⁴⁵, nr 7/2018⁴⁶, nr 8/2018 ze zm.⁴⁷, nr 23/2019 ze zm.⁴⁸.

⁴¹ W ramach „Aktualizacji projektu Planu Ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego oraz Planu Zadań Ochronnych dla Obszaru Natura 2000 PLC 140001 Puszcza Kampinoska, z wykonaniem operatu ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych” w oparciu o środki unijne z Funduszu Spójności Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko POIS.02.04.00-00-0004/19 (stanowiące 85% - 7 294 403,18 zł) i środki krajowe z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (15% -1 287 245 zł)

⁴² Zarządzenie nr 6/2021 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego w sprawie wprowadzenia „Instrukcji przygotowania i przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kampinoskiego Parku Narodowego”.

⁴³ Zarządzenie nr 7/2021 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego w sprawie powołania stałej komisji przetargowej.

⁴⁴ Zarządzenie nr 8/2021 w sprawie określenia stanowisk i udzielania upoważnień dla pracowników, którzy prowadzili postępowania o udzielania zamówień publicznych.

⁴⁵ Zarządzenie nr 42/2017 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 6.12.2017 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kampinoskiego Parku Narodowego”.

Aneks nr 1 z dnia 2.01.2018 r. do zarządzenia dyrektora nr 42/2017 zmieniający wysokość progów w zamówieniach w „Instrukcji przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kampinoskiego Parku Narodowego”.

Aneks nr 2 z dnia 11.01.2018 r. do zarządzenia dyrektora Nr 42/2017 zmieniający część III „Instrukcji przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kampinoskiego Parku Narodowego” dotyczącą kryteriów oceny ofert.

⁴⁶ Zarządzenie nr 7/2018 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 2.03.2018 r. w sprawie powołania stałej komisji przetargowej.

⁴⁷ Zarządzenie nr 8/2018 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 2.03.2018 r. w sprawie określenia stanowisk i udzielania upoważnień dla pracowników, którzy prowadzili postępowania o udzielania zamówień publicznych.

Aneks nr 1 z dnia 25.07.2018 r. do zarządzenia nr 8/2018 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 2.03.2018 r. w sprawie określenia stanowisk i udzielania upoważnień dla pracowników, którzy prowadzili postępowania o udzielania zamówień publicznych.

Zgodnie z obowiązującą „Instrukcją przygotowania i przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kampinoskiego Parku Narodowego” za prawidłowość realizacji zamówienia odpowiadał bezpośrednio pracownik merytoryczny prowadzący postępowanie⁴⁹. Ponadto KPN opracowywał, zgodnie z przepisami prawa zamówień publicznych, roczny plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych, który publikował na stronie internetowej. Udzielone zamówienia zostały wpisane do rejestru udzielonych zamówień publicznych; w latach 2018-2020 zostały wykazane w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach, przesłanych do Urzędu Zamówień Publicznych.

(akta kontroli str. 446-498, 118-383, 1007, 1010-1024)

Badaniem szczegółowym objęto 3 zamówienia publiczne związane z ochroną ppoż., o najwyższych wartościach z lat 2018–2020:

- 1) w 2018 r. – „Utwardzenie płytami typu Yomb dojazdów pożarowych na wydmach w Kampinoskim Parku Narodowym”, na 3 087 297,90 zł / 716 027,99 euro;
- 2) w 2019 r. – „Wykonanie usług z zakresu ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego w 2020 r.”, na 3 145 562,00 zł netto / 729 541,02 euro;
- 3) w 2020 r. – „Aktualizacja projektu planu ochrony KPN oraz planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLC 140001 Puszcza Kampinowska, z wykonaniem operatu ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych”, na 6 976 951,87 zł / 1 634 214,48 euro.

(akta kontroli str. 446-498, 948, 962-977, 1130-1134)

Pomimo problemów związanych ze znalezieniem wykonawców na realizację zamówienia publicznego „Wykonywanie usług z zakresu ochrony systemów leśnych i nieleśnych na terenie kampinoskiego parku narodowego w roku 2019”, w 2020 r., w specyfikacji istotnych warunków zamówienia na te usługi, zwiększono wymagania dotyczące doświadczenia wykonawcy. Dyrektor KPN wyjaśnił, że: „Zamawiający, kierując się troską o należyte wykonanie zamówienia i odpowiednią jakością prac, zwiększył wymagania udziału w postępowaniu względem doświadczenia wykonawcy poprzez zwiększenie liczby usług wykonanych na obszarze chronionym i ich kwoty. Swoją decyzję oparł na źródłach wykazujących, że jedna umowa nie świadczy o doświadczeniu, natomiast dwie umowy będą już gwarantem wykonania należycie prac”.

(akta kontroli str. 446-498, 1000-1001)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność KPN w zakresie planowania i wykorzystywania środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

⁴⁸ Zarządzenia nr 23/2019 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 4.07.2019 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kamionowskiego Parku Narodowego.

Aneks nr 1 z dnia 9.01.2020 r. do zarządzenia nr 23/2019 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 4.07.2019 r. – „Instrukcja przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dla Kampinoskiego Parku Narodowego”.

⁴⁹ Załącznik do zarządzenia nr 15/2018 dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego z dnia 28.06.2018 r. „Regulamin Organizacyjny Kampinoskiego Parku Narodowego”.

- Wnioski
1. Zapewnienie liczby sprzętu przeciwpożarowego w bazach sprzętu przeciwpożarowego Izabelin, ul. Tetmajera 48; Nowy Wilków 52; Kromnów 51 zgodnej z liczbą sprzętu wskazaną dla tych baz w „Sposobach postępowania na wypadek pożaru” z 2021 r.
  2. Zapewnienie właściwego stanu piktogramów malowanych na drzewach z numerem dojazdu pożarowego nr 20.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 17 grudnia 2021 r.

Kontroler
Damian Pazio
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
p.o. dyrektor
Tomasz Gawel